

Τί είναι

ένα 'Αμερικανικόν Πανεπιστήμιον;

(Ίδε σελ. 96 - 100)

ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ-ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ 1965

ΕΤΟΣ Γ' ♦ ΑΡΙΘ. 15

ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΙΣ

ΞΕΝΑΙ ΓΛΩΣΣΑΙ

MODERN EDUCATION & FOREIGN LANGUAGES

A MONTHLY REVIEW

Published

with the cooperation of the

INSTITUTE OF AMERICAN STUDIES - I.A.S.

ATHENS

Ο Πρόεδρος Johnson εν μέσω φοιτητών διαφόρων 'Αμερικανικών πανεπιστημίων
τους οποίους υποδέχεται εις τόν Λευκόν Οίκον

- ♦ *ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ*
- ♦ *ΟΡΓΑΝΟΝ ΜΕΛΕΤΗΣ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΘΕΜΑΤΩΝ*
- ♦ *ΕΚΔΟΤΗΣ - ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ :
ΚΩΝΣΤ. Α. ΓΕΡΑΡΔΟΣ*
- ♦ *ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ :
ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟΥ ΑΜΕΡΙΚΑ-
ΝΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ - ΙΑΣ*
- ♦ *ΓΡΑΦΕΙΑ :
ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ 72
ΤΗΛ. : 614.949*

ΑΘΗΝΑΙ

MODERN EDUCATION & FOREIGN LANGUAGES

A MONTHLY REVIEW

Editor : CONST. A. YERARDOS

Published with the cooperation of the
INSTITUTE OF AMERICAN STUDIES - I.A.S.

Annual Subscription :

In Greece... Drs. 40

In other Countries \$ 2

OFFICES : IAS, 72 Academias St., Athens, Greece
Tel. No. 614.949

VOLUME III

OCTOBER - DECEMBER 1965

NUMBER 15

CONTENTS

	Page		Page
— The American and Russian Educational Systems Draw closer together	89	— The Aims and Activities of the Evghenidi Foundation	101
— The Foreign Language Schools Face a New Peril	90	— A New Educational Method: Learning while Asleep	104
— New Directions in Education, by Mr. Th. Haralambidi, ph. D., Former Director of Marasleion Pedagogical Academy	93	— The Centennial of the Regent Street Polytechnic School	105
— What Is an American University?	96	— Educational News from All Over the World	106

ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΙΣ - ΞΕΝΑΙ ΓΛΩΣΣΑΙ

ΜΗΝΙΑΙΑ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ

Γραφεία : 'Ακαδημίας 72 — 'Αθήναι

Τηλέφωνον : 614.949

ΣΥΝΔΡΟΜΑΙ ΕΤΗΣΙΑΙ :

'Ιδιωτῶν : Δρ. 40 'Οργανισμῶν Δρ. 100
Σπουδαστῶν 30 'Εξωτερικοῦ \$ 2.—

Τιμὴ τεύχους Δρ. 5

Εἰς ὄσους ἢ «ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΙΣ» ἀποστέλλεται ἄνευ ἐντολῆς, ἀποστέλλεται τιμητικῶς καὶ ἄνευ οὐδεμιᾶς ἐκ μέρους τῶν ὑποχρεώσεως.

'Υπεύθυνος Συντάξεως : Κωνστ. Α. Γεράρδος, Χατζηγιάννη Μέξη 3, 'Αθήναι
Προϊστάμενος Τυπογραφείου : Μ. Χ. Ροδάκης, Κολχίδος 39

Χειρόγραφα δημοσιεύμενα ἢ μὴ δὲν ἐπιστρέφονται

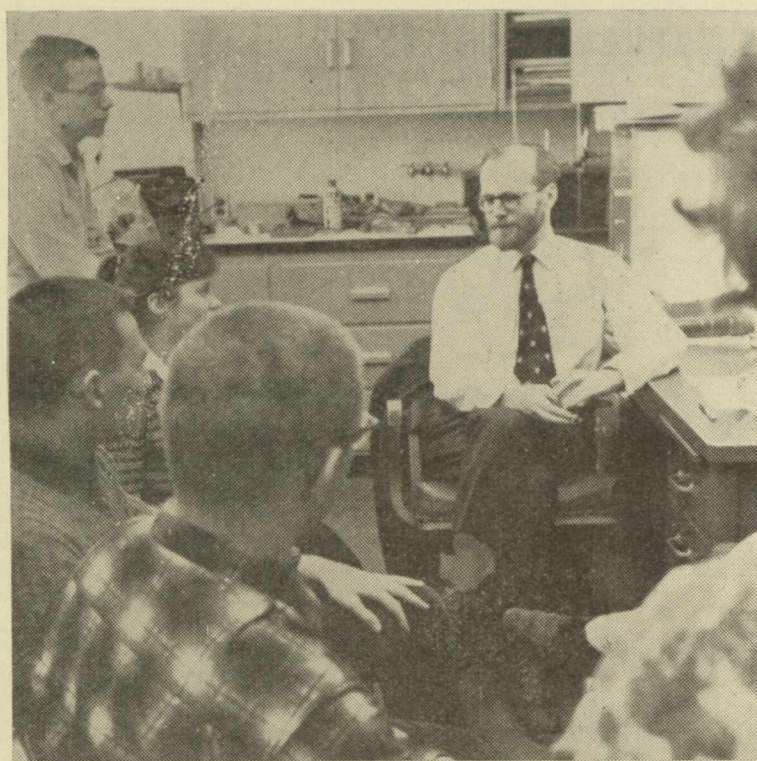
ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΙΣ ΞΕΝΑΙ ΓΛΩΣΣΑΙ

ΕΤΟΣ Γ' ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ - ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ 1965 ΑΡΙΘ. 15

Περιεχόμενα

◆ Τὰ 'Αμερικανικὰ καὶ Ρωσικὰ ἐκπαιδευτικὰ συστήματα προσεγγίζουν	Σελίς 89
◆ Μία νέα περιπέτεια τῶν Σχολῶν Ξένων Γλωσσῶν	» 90
◆ Οἱ σύγχρονες κατευθύνσεις στὴν Παιδεία, ὑπὸ κ. Θεοδ. Χαλαμπιδῆ, τ. Διευθυντοῦ Μαρασλείου Παιδαγ. 'Ακαδημίας	» 93
◆ Τί εἶναι ἓνα 'Αμερικανικὸν Πανεπιστήμιον;	» 96
◆ Οἱ σκοποὶ καὶ τὸ ἔργον τοῦ 'Ιδρύματος Εὐγενίδου	» 101
◆ Μία νέα ἐκπαιδευτικὴ μέθοδος : 'Υπνοπαιδεία	» 104
◆ 'Η ἑκατονταετία μιᾶς πολυτεχνικῆς σχολῆς μὲ πρωτοποριακὸν πνεῦμα :	» 105
◆ 'Εκπαιδευτικαὶ εἰδήσεις ἀπὸ ὅλων τῶν κόσμων.	» 106

ΤΙ ΕΙΝΑΙ ΕΝΑ ΑΜΕΡΙΚΑΝΙΚΟΝ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΝ

Τὸ κυριώτερον χαρακτηριστικὸν τῆς ἀμερικανικῆς ἀνωτέρας ἐκπαιδευσεως δὲν εἶναι οὔτε ὁ ὄγκος τῶν κτιρίων, οὔτε ἡ πληρότης τῶν τεχνικῶν ἐγκαταστάσεων, οὔτε ὁ μέγας ἀριθμὸς τῶν σπουδαστῶν, ἀλλὰ ἡ ἀμεσοῦς ἐπαφή [τοῦ σπουδάζοντος μὲ τὸν διδάσκοντα, ἢ προσωπικὴ καθοδήγησις τοῦ ἐκ μέρους τοῦ καθηγητοῦ· καὶ τοῦτο συμβαίνει ἔχι μόνον διὰ τοὺς καλλιτέρους σπουδαστάς, ἀλλὰ διὰ τὸν καθένα ἐξ αὐτῶν. Φυσικά, αὐτὸ προϋποθέτει λίαν ὑψηλὸν ποσοστὸν διδάσκοντος προσωπικοῦ, πράγμα διὰ τὸ ὅποιον δικαίως ὑπερφηανεύονται τὰ ἀμερικανικὰ πανεπιστήμια.

Ἐπὶ πλέον, εἰς ὄρισμένον ἀριθμὸν κολλεγίων καὶ πανεπιστημίων ὑφίσταται καὶ τὸ «tutorial system», ὅπου ὁ σπουδαστὴς συναντᾷ τακτικὰ τὸν tutor (κηδεμόνα—καθηγητήν), ὁ ὅποιος τοῦ δίδει τὴν ἐργασίαν πού ὀφείλει νὰ ἐτοιμάσῃ, καὶ συζητοῦν μαζί τὰ βιβλία πού ὁ σπουδαστὴς ὀφείλει νὰ διαβάσῃ ἢ τὰ μαθήματα πού ὀφείλει νὰ γράψῃ βάσει τοῦ προγράμματος.

Ἀνωτέρω, μία τυπικὴ εἰκὼν τοῦ tutor συνεργαζομένου μὲ τοὺς ὑπὸ τῶν καθοδηγήσειν του σπουδαστάς.

(Ἴδε καὶ σελ. 100 τοῦ παρόντος τεύχους εἰς τὸ ἄρθρον «Τί εἶναι ἓνα Ἀμερικανικὸν πανεπιστήμιον»).

Τὰ ΑΜΕΡΙΚΑΝΙΚΑ καὶ ΡΩΣΙΚΑ

ἐκπαιδευτικὰ δυνάμειμα

ΠΡΟΣΕΓΓΙΖΟΥΝ

ΕΝΤΥΠΩΣΙΑΚΑΙ ὁμοιότητες ἀνεπτύχθησαν κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη μεταξὺ τῶν ρωσικῶν καὶ τῶν ἀμερικανικῶν ἐκπαιδευτικῶν συστημάτων. Αἱ νέαι μέθοδοι διδασκαλίας καὶ αἱ πρόσφατοι ἀνακαλύψεις ὡς πρὸς τοὺς τρόπους μορφώσεως τῶν παιδιῶν, ἀναγκάζουν τὰ δύο ἀντίθετα αὐτὰ ἰδεολογικὰ συστήματα νὰ ἀκολουθοῦν παραλλήλους δρόμους εἰς τὸν τομέα τῆς παιδείας.

Τοῦτο διεπίστωσαν Ἀμερικανοὶ ἐπιστήμονες πού ἐπεσκέφθησαν ἐσχάτως τὴν Ρωσίαν καὶ οἱ ὅποιοι παρηκολούθησαν λεπτομερῶς τὰς ἐκεῖ ἐφαρμοζομένας διδακτικὰς μεθόδους.

Περιέργως, αἱ αὐταὶ διαπιστώσεις γίνονται καὶ ἀπὸ σοβιετικῆς πλευρᾶς. Εἰς ἓνα ρωσικὸν παιδαγωγικὸν περιοδικὸν πού ἐκδίδεται εἰς τὴν ἀγγλικὴν γλῶσσαν καὶ ἀπευθύνεται κυρίως πρὸς τὸ ἐνδιαφερόμενον δυτικὸν κοινόν, ἐπισημαίνονται αἱ ἀξιόλογοι ὁμοιότητες εἰς τὴν διδασκαλίαν τῶν μαθηματικῶν μεταξὺ τοῦ ρωσικοῦ καὶ τοῦ ἀμερικανικοῦ συστήματος. Ἰδιαιτέρα μνηεῖα γίνεται ἐπίσης εἰς τὸ αὐτὸ ρωσικὸν περιοδικὸν καὶ διὰ τὴν στενὴν σχέσιν πού ὑφίσταται μεταξὺ τῶν ρωσικῶν παιδαγωγικῶν θεωριῶν καὶ τῶν ἀμερικανικῶν «δοκιμασιῶν νοημοσύνης» (tests) ὡς τοῦ καλύτερου καὶ θετικωτέρου τρόπου ἐπαληθεύσεως τῶν θεωριῶν τούτων. Πρέπει ἐξ ἄλλου νὰ σημειωθῇ ὅτι ἡ τοιαύτη ἐξέλιξις τῶν παιδαγωγικῶν συστημάτων, καὶ ἰδιαίτερα τῶν διδακτικῶν μεθόδων εἰς τὰς δύο χώρας ἔγινεν αὐτοτελῶς, χωρὶς οἰανδήποτε πρόθεσιν ἐκ μέρους τῆς μιᾶς πλευρᾶς ἢ τῆς ἄλλης πρὸς ἀπομίμησιν ἢ καὶ πρὸς ἀπλήν προσέγγισιν.

ΜΕΤΑ ΟΜΩΣ τὰς ἀνωτέρω διαπιστώσεις, διαγράφεται ἤδη σαφῶς, κατὰ τοὺς εἰδικούς, ἡ τάσις καὶ εἰς τὰ δύο συστήματα ὅπως γνωρίζουν εὐρύτερον ἄλληλα καὶ προσεγγίσουν.

Μέγοι πρό τινοσ, οἱ Ἀμερικανοὶ ἐκπαιδευτικοὶ δὲν ἔδιδον ἰδιαιτέραν σημασίαν εἰς τὴν ἐπίδρασιν τοῦ οἰκογενειακοῦ περιβάλλοντος ἢ τῆς οἰκονομικῆς καταστάσεως τῆς οἰκογενείας ἐπὶ τοῦ παιδιοῦ. Καὶ προέβαιον εἰς ἐφαρμογὴν τῶν «δοκιμασιῶν νοημοσύνης», χωρὶς νὰ ἐξετάζον τὸν παράγοντα αὐτόν. Ἦδη ὅμως, εἰς ἐρεῦνας πού ἔγιναν ἐπὶ παιδιῶν πτωχῶν οἰκογενειῶν, ὑφισταμένων στερήσεις, διεπιστώθη ἡ δυσμενὴς ἐπίδρασις τοῦ παράγοντος τούτου ἐπὶ τῆς πνευματικῆς τῶν ἐξελιξέως. Καὶ τώρα ὁ παράγων αὐτός ἀρχίζει νὰ λαμβάνεται σοβαρῶς ὑπ' ὄψιν καὶ ἀπὸ ἐκπαιδευτικῆς πλευρᾶς, καὶ ἤρχισαν νὰ καταβάλλωνται ἀπὸ τὸ Κράτος ἐντατικαὶ προσπάθειαι ἐξαλείψεως τῶν δυσμε-

νῶν συνεπειῶν τοῦ ἐπὶ τοῦ παιδιοῦ. Ἔγινε δηλαδὴ δεκτὸν ὅτι ἡ βελτίωσις τῶν οἰκονομικῶν συνθηκῶν μέσα εἰς τὰς ὁποίας ζῆ τὸ παιδί, βοηθεῖ τὰ μέγιστα εἰς τὴν πνευματικὴν αὐτοῦ ἀνάπτυξιν καὶ συνεπῶς εἰς τὴν ἐκπαίδευσιν του. Καὶ ἡ βελτίωσις αὕτη ἀποτελεῖ ἓνα ἀπὸ τοὺς βασικοὺς σκοποὺς τοῦ προσφάτως ψηφισθέντος νέου ἀμερικανικοῦ ἐκπαιδευτικοῦ νόμου (*).

ΑΝΑΛΟΓΟΣ προσαρμογὴ ἐσημειώθη καὶ ἀπὸ ρωσικῆς πλευρᾶς ἐπὶ τοῦ θέματος τῶν «δοκιμασιῶν νοημοσύνης». Μέχρι πρό τινοσ, ὑπεστηρίζετο γενικῶς εἰς τὴν Ρωσίαν ὅτι τὰ tests ἔχι μόνον στεροῦνται οἰασδήποτε πρακτικῆς σημασίας, ἀλλ' ὅτι εἶναι ἀντιεπιστημονικὰ καὶ δυνατὸν νὰ ὀδηγήσουν εἰς βασικῶς ἐσφαλμένα συμπεράσματα. Ἦδη ἡ ἀπόλυτος αὕτη ἀποφίς ἐγκαταλείπεται καὶ οἱ σοβιετικοὶ ἐκπαιδευτικοὶ ἤρχισαν νὰ ἐγκύπτουν μὲ προσοχὴν ἐπὶ τοῦ συστήματος.

Ἐπίσης ἀνεθεωρήθησαν ἐσχάτως εἰς τὴν Ρωσίαν ὄρισμένα ἀπόφεισ σχετικὰ μὲ τὴν διδασκαλίαν τῶν ἀφηρημένων μαθημάτων εἰς παιδιὰ μικρᾶς ἡλικίας. Εἰς ἄρθρον τοῦ προαναφερθέντος ρωσικοῦ ἐκπαιδευτικοῦ περιοδικοῦ τίθεται σαφῶς τὸ ἐρώτημα: «Δυνάμεθα νὰ μεταδίδωμεν ἀφηρημένας ἐννοίας εἰς τὸ παιδί τῶν 7 ἐτῶν; Δυνάμεθα νὰ δημιουργήσωμεν παιδιὰ-στοχαστάς;». Ἡ ἀπάντησις πού δίδεται ἐν προκειμένῳ εἶναι σαφῶς ἀρνητικὴ.

ΕΙΣ ΤΟΥΣ διεθνεῖς ἐκπαιδευτικοὺς κύκλους τονίζεται ὅτι ἡ θαυμαία σύγκρισις καὶ ἀνταλλαγὴ ἀπόψεων ἐπὶ τῶν παιδαγωγικῶν ἀντιλήψεων μεταξὺ Ἀμερικανῶν καὶ Ρώσων εἰδικῶν γίνεται χωρὶς νὰ προηγηθῇ συμφωνία τις ἢ προγραμματισμός. Ἐπῆλθεν αὐτομάτως. Τὰ δύο κοσμοθεωρητικὰ συστήματα δὲν παύουν νὰ εἶναι ἀδιαλλάκτως ἀντίθετα μεταξὺ τῶν καὶ νὰ παρακολουθοῦν ἀγρύπνως τὸ ἓνα τὸ ἄλλο. Τὸ γεγονός ὅμως αὐτὸ προεκάλεσεν αὐτομάτως κάποια ἀλληλεπίδρασιν ἐπὶ τοῦ ἐκπαιδευτικοῦ τομέως, κάποιαν ἀθλήτων ἀλλ' ἀμοιβαίαν ἐκατέρωθεν τάσιν συντονισμοῦ. Καὶ αὐτὸ πού συμβαίνει εἰς τὸν ἐκπαιδευτικὸν τομέα ἦτο ἀναπόφευκτον ἦτο συνέπεια καὶ καρπὸς τῆς θαυτέρας μελέτης καὶ ἐφαρμογῆς τῶν ἐκατέρωθεν θεωριῶν.

Ὅτω, διὰ μίαν ἀκόμη φοράν ἡ πράξις ἐνίκησε τὴν θεωρίαν. Ἡ περὶ τὴν πραγματικότητος ἐπεδλήθη εἰς τὴν ἀφηρημένην καὶ αἰθεροβάμουνα σκέψιν.

* Ἴδε «Σύγχρονη Ἐκπαίδευσις», τεῦχος 14, σελ. 62

Επίσης, συνέρχονται συνέδρια της Όμοσπονδίας των Διδασκάλων, συνέδρια της Όμοσπονδίας Λειτουργών Μέσης Εκπαιδευσεως, συνέδρια των Επιθεωρητών, συνέδρια Ειδικότητας, συνέδρια, έπειτα, τοπικά σ' αυτήν ή εκείνη την περιφέρεια, σ' αυτήν ή εκείνη την πόλη, σ' αυτό ή εκείνο το εκπαιδευτήριο από τους Συλλόγους του Διδακτικού Προσωπικού, ακόμη και από Συλλόγους Γονέων και Κηδεμόνων...

Και τώρα αναρωτιέται κανείς: "Αραγε όλες αυτές οι ευγενικές προσπάθειες αποδίδουν κάτι; Βγαίνει τίποτε απ' όλα αυτά; Αξίζει τον κόπο; Πρέπει να συνεχισθούν ή όχι;

Κυρίως μ' ενδιαφέρει όλους, αν με τα μέσα αυτά, και πολλά άλλα, βελτιώνεται σήμερα ή Παιδεία στον κόσμο, γενικά, και πώς;

Πάνω απ' όλα όμως μ' ενδιαφέρει, πώς, με βάση αυτήν όλη την κίνηση στο εξωτερικό κι' όλες αυτές τις έντονες φροντίδες για τη βελτίωση της παιδείας μας στο έσωτερικό, πώς, δηλαδή, διαμορφώνεται σήμερα ή Παιδεία στον τόπο μας και ποιές είναι ή πρέπει να είναι οι κατευθύνσεις της;

Με τη μελέτη αυτή επιδιώκομε, με τρόπο περιληπτικό και όσο το δυνατό περιεκτικό, ν' απαντήσωμε κάπως στα παραπάνω έρωτήματα γύρω από ένα τόσο πρωταρχικό έθνικό και παγκόσμιο πρόβλημα, όπως είναι ή Παιδεία.

Και αν ξεκινήσουμε τώρα από την ιδέα, ότι ή Παιδεία είναι το υπόβαθρο του Πολιτισμού και ότι τίποτε το ανυψωτικό δεν μπορεί να συντελεσθή στον κόσμο, μ' επιτυχία πραγματική και ωφέλιμη για όλους, χωρίς τη συμμετοχή και συμβολή της Παιδείας, είτε περι υλικής βελτιώσεως πρόκειται, είτε περι πνευματικής ανόδου ενός λαού, της ανθρωπότητας ολόκληρης, τότε, νομίζομεν, αξίζει τον κόπο οι διάφορες αυτές σύγενικές προσπάθειες (συνέδρια, συσκέψεις, επιτροπές κλπ.) να συνεχισθούν και να γίνονται οι σχετικές δαπάνες. Γιατί δεν υπάρχει καλύτερη και πιό αποδοτική τοποθέτηση κεφαλαίων από εκείνην που συμβάλλει στην ανόρθωση της Παιδείας. Έχει πλέον γίνει αξίωμα μαθηματικό — μ' εφαρμογή στην Παιδεία — ότι ανεπαρκείς δαπάνες για την εκπαίδευση πάνε χαμένες, ενώ οι επαρκείς αποφέρουν εκατονταπλάσια, αν και το αποτέλεσμα αυτό δεν είναι εύκολο να το ανακαλύψωμε, δεν είναι χτυπητό ή εύκολα αντιληπτό.

Από την αρκετή μου πείρα σε διεθνή παιδαγωγικά συνέδρια απέκομισα την εξής έντύπωση και απέκτησα την εξής βαθειά πεποίθηση: "Ότι τα συνέδρια αυτά, οι διάφορες αυτές συσκέψεις του εκπαιδευτικού κόσμου για μιá υπόθεση τόσο ιερή, τόσο έποικοδομητική, όπως είναι ή Παιδεία, που αποβλέπει στη γενική και συνολική ανάπτυξη και ανάπτυξη ατόμων και λαών, ότι τα συνέδρια αυτά αποτελούν ευεργετικές πηγές άκτινοβολίας, ή οποία τονώνει, ενθαρρύνει και γεμίζει με αισιοδοξία τους ασχολουμένους με το έργο και την αποστολή του εκπαιδευτικού. Δεν είναι μικρό πράγμα 500 ή 1000 έκλεκτοι εκπαιδευτικοί από τα πέρατα της ύφης να συνέρχονται και να συσκέπτονται για τη βελτίωση της Παιδείας σε ολόκληρο τον κόσμο.

Ίσως ή διαπίστωση αυτή να παρουσιάζεται σε πολλούς σαν μιá γενικότητα και μάλιστα σαν μιá γενικότητα πέρα ως πέρα υποκειμενική, Γι' αυτό το ένδεχόμενο θα πρέπει να της δώσωμε μιá πιό συγκεκρι-

μένη μορφή, ώστε να μπορή να πεισθή ό καθείς μας. Θα πρέπει, μ' άλλα λόγια, να εμφανισθούν τα πορίσματα και οι αποφάσεις των παιδαγωγικών αυτών συνεδρίων, συσκέψεων και επιτροπών ως κατευθυντήριες γραμμές που ν' ανοίγουν νέους ορίζοντες και ευρύτερες λεωφόρους στα ζητήματα της άγωγής. Πρέπει, ακόμη, να εξακριβωθή ότι άπηχοϋν αιτήματα γενικά των διαφόρων λαών και επιθυμίες πανανθρώπινες για την καλλιτέρευση του βιοτικού και πνευματικού επιπέδου του σημερινού ανθρώπου, που είναι άλλωστε ό κυριώτερος σκοπός της Παιδείας.

Τέτοιοι ορίζοντες και τέτοιες λεωφόροι που ανοίγονται μπροστά μας σήμερα και υποβάλλονται στις διάφορες πολιτείες και κυβερνήσεις ως γενικά αιτήματα προς ένδεχόμενη έγκριση, υιοθέτηση και εφαρμογή, τροποποιούμενα εν ανάγκη σύμφωνα με τις συνθήκες του σημερινού ανθρώπου, που είναι τα εξής γενικά αιτήματα:

Πρώτο: Να υπάρχη ισότητα, ως προς τις ευκαιρίες για μόρφωση, ώστε κάθε παιδί που έρχεται στον κόσμο να εκπαιδευεται, μ' ένα τρόπο ολοκληρωτικό, έως το όριο δηλαδή στο όποιο το έπιτρέπουν οι ικανότητες και οι κλίσεις του. Και μάλιστα, αν το γενικό αυτό αίτημα δεν είναι δυνατό να κατορθωθή, να τεθή στην πράξη από το ίδιο το Κράτος ή από την ίδια την κοινωνία που ανήκει αυτό το παιδί, τότε θα πρέπει ή Ούνέσκο ή κανένας άλλος διεθνής οργανισμός να έλθη άρωγός, ώστε ή ευγενική ή αυτή ιδέα να γίνη σιγά-σιγά πραγματικότητα.

Γιατί με τη διάδοση μονάχα της άληθινής παιδείας, της κατάλληλης άγωγής και μορφώσεως, υπάρχει μεγάλη πιθανότητα να προλειάνωμε καλύτερα το έδαφος για μιá διαρκή ειρήνη, που αποτελεί το μύχιο πόθο κάθε λαού. Άλλος πιό αποτελεσματικώτερος τρόπος για να το πετύχωμε δεν υπάρχει. Τα «Νάτο» και τα παρόμοια άνατολικά σύμφωνα διαλύονται «εν ριπή οφθαλμού» και τα νεότερα «άτομικά» έπλα άχρηστεύονται, όταν το φρόνημα εκείνων που αποτελούν τα σύμωνα αυτά ήθελε κλονισθή για τον ένα ή τον άλλο λόγο. Αν λείψη ή ολόψυχη και ολόθερμη υποστήριξη από μέρους των λαών που τα άπαρτίζουν, τότε τα σύμφωνα αυτά καταρρέουν ή και μπορούν να γίνουν επικίνδυνα ακόμη και για τους πρωτεργάτες τους.

Γι' αυτό λοιπόν, κοντά στην έπιβαλλόμενη άπαγόρευση από τη χρησιμοποίηση της άτομικής ενέργειας για καταστρεπτικούς σκοπούς, κοντά στο μεγάλο και έπιτακτικό πρόβλημα του άφοπλισμού γενικά, οφείλει ή διεθνή κοινή γνώμη να στρέψη άμέριστη την προσοχή της και στο πρόβλημα α του πραγματικά όρθου και κατάλληλου πνευματικού όπλισμού του κάθε ανθρώπου, του πολίτου κάθε χώρας, αν άληθινά ποθοϋμε την «έπι γής ειρήνην».

Τό γενικό αυτό αίτημα σημαίνει, με άλλα λόγια, ότι ή κατάσταση της Παιδείας σε όλο τον κόσμο, σε κάθε μέ-

λος-κράτος του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών ή της Ούνέσκο θα οφείλε να άπασχολή όλα τα μέλη αυτών των μεγάλων διεθνών όργανώσεων, χωρίς εξαίρεση, και να λαμβάνονται τα κατάλληλα μέτρα για τη βελτίωση της. Όταν γίνη αυτό, τότε ό ΟΗΕ και ή Ούνέσκο, κυρίως, θα έπιτελοϋν τον πραγματικό προορισμό τους (βλ. σχετ. και σύγγραμμά μας «Παιδεία και Πολιτισμός στη Σύγχρονη Αμερική» — Εισαγωγή: Η Παιδεία ως βάση πραγματικής ειρήνης).

Άς μου έπιτραπή τώρα να παραθέσω σχετικά με το γενικό αυτό αίτημα που μ' άπασχολεί εδώ και ένα άπόσπασμα από τον βαρυσήμαντο λόγο του προέδρου της «Παγκόσμιας Συνομοσπονδίας κλπ.» του Sir Ronald Gould, το 1958 στο συνέδριο της Ρώμης πάνω στο θέμα «Παροχή ίσης ευκαιρίας προς μόρφωση για όλους»: «Σε όλες τις ανθρώπινες κοινωνίες υπάρχουν μερικές βασικές ιδέες που έχουν μεγάλο δυναμισμό. Διάβασα κάποτε ότι υπάρχει κάτι πολύ ισχυρότερο κι' από τη στρατιωτική δύναμη. Κι' αυτό το κάτι είναι μιá ιδέα, της οποίας ή ώρα έχει πλησιάσει. Υπάρχει λοιπόν μιá ιδέα της οποίας ή ώρα, αν δεν έχη πλησιάσει, καταφθάνει όμως με γοργό ρυθμό. Η ιδέα αυτή έχει γοητεύσει τους ανθρώπους στις διάφορες χώρες σε διάφορες εποχές. Σήμερα όμως ή ιδέα αυτή κάνει τον γύρο του κόσμου και μ' άτροφοδοτεί όλους με την ώθηση, τη δραστηριότητα, το ενδιαφέρον, τον δυναμισμό, που υπάρχουν πίσω από κάθε εκπαιδευτική μεταρρύθμιση.

Και ποιá λοιπόν είναι αυτή ή ιδέα; Είναι ότι στην περιοχή της Παιδείας το χρώμα, το φύλο, ό πλοϋτος, ή κοινωνική θέση και ό τόπος γεννήσεως δεν έχουν καμμιá σχέση με τη μόρφωση, κι' αν τυχόν γίνεται τέτοια συσχέτιση, αυτό φανερώνει μάλλον κατωτέρωτητα αντίληψης και διαθέσεως.

Γιατί είναι σφάλμα να παρέχωμε ευκαιρίες προς μόρφωση μόνο σε μερικά παιδιά κι' αυτές τις ευκαιρίες να τις στεροϋνται άλλα. Με άλλα λόγια ή μεγάλη αυτή ιδέα, της οποίας ή ώρα πλησιάζει, είναι, ότι όλα τα παιδιά του κόσμου πρέπει να έχουν την ευκαιρία για να μορφωθοϋν σύμφωνα με τις ικανότητες τους».

Αν τώρα τα παραπάνω θελήσωμε, και πάλιν, να τα χαρακτηρίσωμε ως ώριπες προθέσεις, ως «έπη πτερόεντα», τί θα έλεγε κανείς για την εξής είδηση παρμένη από το «Δελτίο του Κέντρου Πληροφοριών του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών» στην Ελλάδα, της 18ης Ιανουαρίου 1960, σελίς 3 (στην άγγλική έκδοση), όπου διαδάζομε: «Δέκα έπτά κράτη της Ασίας σ' ένα περιφερειακό συνέδριο, οργανωμένο από την Ούνέσκο, για την υποχρεωτική στοιχειώδη εκπαίδευση κατόρισαν είκοσαετές πρόγραμμα σχετικά με την προώθηση της εκπαίδευσεως κατά 20% στον όλικό πληθυσμό τους μέχρι του 1980. Υπολογίζεται ότι ή

έφαρμογή του προγράμματος αυτού θα στοιχίση γύρω από τα όγδόντα δισεκατομμύρια δολάρια στα είκοσι αυτά χρόνια. Το συνέδριο άνεγνώρισεν ότι είναι άδύνατο να έξευρεθή το τεράστιο αυτό ποσό μεταξύ των δέκα έπτά ένδιαφερομένων κρατών μονάχα. Γι' αυτό έπρότειναν όπως ή Ούνέσκο ή άλλη διεθνή όργάνωση έλθη άρωγός και συναφθοϋν διμερή σύμφωνα μεταξύ των δέκα έπτά αυτών Άσιατικών χωρών και άλλων εκτός της περιφέρειάς αυτής και όπως έπίσης ή όργάνωση αυτή έγγυηθή την εκτέλεση αυτών των συμφώνων σε περίπτωση που ή πραγματοποίησή τους ήθελε παρουσιάσει δυσκολίες».

Επίσης ή είδηση (βλ. «Ηχώ» Αύγουστος—Σεπτέμβριος, 1965, δελτίο της «Παγκόσμιας Συνομοσπονδίας») ότι «ό Διεθνής Σύνδεσμος Αναπτύξεως, ένας κλάδος της Διεθνούς Τραπεζής, χορήγησε πίστωση 20 έκατομμυρίων δολλαρίων στην Όμοσπονδιακή Δημοκρατία της Νιγηρίας για έργα ανεγέρσεως, επέκτασεως και έξοπλισμού σχολείων δευτεροβάθμιας εκπαίδευσεως, τεχνικών καθώς και σχολών κατάρτισεως εκπαιδευτικών... Η πίστωση αυτή... είναι ή μεγαλύτερη που δόθηκε ποτέ από τον πιστωτικό αυτόν οργανισμό στην Έκπαίδευση».

Με το παραπάνω πρόγραμμα άς σκεφθοϋμε έπίσης και τις φροντίδες και τις δαπάνες της Ούνέσκο για την καταπολέμηση του αναλφαριθμητισμού και την παροχή μ' άσικής μορφώσεως σε έκατομμύρια ανθρώπων, άποστέλλοντας έμπειρογνώμονας, μηχανήματα, ταινίες, έντυπα κλπ. στα πέρατα του κόσμου ή τη χορήγηση ύποτροφιών σε δεκάδες χιλιάδες άτομα. Ν' αναφέρω εδώ τους έμπειρογνώμονες που μ' άστειλε ή Ούνέσκο ή τα μέσα τα όπτικο-ακουστικά και τα μηχανήματα για την καταπολέμηση του αναλφαριθμητισμού στη χώρα μας;

Έτσι βλέπομε ότι ή εϋθύνη για τη διάδοση της Παιδείας στον κόσμο σήμερα άρχισε ήδη να παίρνη διεθνή χαρακτήρα και να θρίσκη σιγά-σιγά άναγνώριση και μάλιστα πρακτική έφαρμογή ή ιδέα, ότι και οι έσωτερικές υποθέσεις μιáς χώρας άφοροϋν, ως ένα βαθμό, και τις άλλες και δεν μπορεί πλέον σήμερα, με την κατάργηση των άποστάσεων και την ίλιγγιώδη ταχύτητα στα μέσα επικοινωνίας, το ένα μέρος του κόσμου ν' άβιαφορή για τα συμβαίνοντα στο άλλο μέρος του κόσμου.

Πρώτο, λοιπόν, γενικό αίτημα και πρώτη παγκόσμια κατεύθυνση στην Παιδεία σήμερα είναι ή τάση για ισότητα ως προς τις ευκαιρίες για να μορφωθή, όσο το δυνατό τέλεια, κάθε παιδί άνεξάρτητα από καταγωγή, θρησκευμα, φυλή, φύλο, κοινωνική τάξη ή οικονομική κατάσταση και μάλιστα, σήμερα, ανεξάρτητα σε ποιό κράτος ανήκει το παιδί αυτό.

Έτσι άρχισε εϋτυχώς ν' άναγνωρίζεται ότι ή άληθινή Παιδεία είναι το καλύτερο μέσο για την εξασφάλιση της ειρήνης στον κόσμο, πράγμα που βέβαια μ' άφορά όλους.

(Συνεχίζεται)

Τὸ Arts College, κέντρον τοῦ Cornell University Campus

Τί εἶναι ἓνα Ἀμερικανικὸν

□ **Ι** ΕΕΝΟΙ ἐπισκέπται τῶν Ἡν. Πολιτειῶν, συνειθισμένοι εἰς τὸ συνήθως αὐστηρὰ καθωρισμένον σύστημα τῶν πανεπιστημίων τῆς χώρας τῶν, εὐρίσκουν δυσκολίας ὅταν πρόκειται νὰ ἀπαντήσουν εἰς τὸ ἐρώτημα: «Τί ἀκριβῶς εἶναι ἓνα ἀμερικανικὸν πανεπιστήμιον;». Διότι εἰς τὰς Η.Π.Α. τὰ πανεπιστήμια διαφέρουν πολὺ μεταξύ τῶν, τὸσον ἀπὸ ἀπόψεως ὀργανώσεως, ὅσον καὶ εἰς τὴν διδασκαμμένην ὕλην καὶ τὰς μεθόδους διδασκαλίας, διὰ νὰ μὴ ἀναφέρωμεν τὴν ἔκτασιν ἢ τὸ μορφωτικὸν αὐτῶν ἐπίπεδον.

Ὁ κύριος λόγος τῆς τεραστίας αὐτῆς διαφορᾶς ὀφείλεται εἰς τὴν ἀνυπαρξίαν ἐνὸς κεντρικοῦ ἐλέγχου. Ἄντι νὰ ἐλέγχωνται καὶ νὰ χρηματοδοτοῦνται ἀπὸ τὴν κεντρικὴν κυβέρνησιν, ὁ μέγιστος ἀριθμὸς τῶν ἀμερικανικῶν πανεπιστημίων εἶναι αὐτόνομοι κοινωφελεῖς ὀργανισμοί, ἐλευθεροὶ ἀπὸ πᾶσαν κυβερνητικὴν ἐπέμβασιν. Ἡ ὁμοσπονδιακὴ Κυβέρνησις τῆς Οὐάσιγκτων δὲν ἐλέγχει οὔτε ἓνα κἂν πανεπιστήμιον. Εἶναι θέβαια ἀληθές ὅτι ἐκάστη τῶν 52 Πολιτειῶν τῶν Ἡνωμ. Πολιτειῶν ἔχει τοῦλάχιστον ἓνα «πολιτειακὸν» πανεπιστήμιον, χρηματοδοτούμενον ἀπὸ τὰς προσόδους ἐκάστης πολιτείας. Ἄλλ' ἐφόσον εἰς τὰ ἐκπαιδευτικὰ ζητήματα ἐκάστη Πολιτεία εἶναι ἀνεξάρτητος, ἐκάστη ἐξ αὐτῶν ἔχει διαφορετικὸν μορφωτικὸν ἐπίπεδον καὶ διαφορετικὰς ἀνάγκας. Ἐπὶ πλέον, πανεπιστήμια διεθνῶς φήμις, ὅπως τὸ Harvard, τὸ Yale, τὸ Princeton, τὸ Columbia καὶ τὸ Cornell, εἶναι τελείως αὐτόνομα καὶ ἐλεύθερα πάσης κυβερνητικῆς ἐπεμβάσεως, εἴτε τοπικῆς, εἴτε ὁμοσπονδιακῆς.

Τὰ πλεῖστα τῶν ἀρχαιότερων πανεπιστημίων ἐδημιουργήθησαν ὄχι ὑπὸ κρατικῶν ἢ πολιτειακῶν ὀργανισμῶν, ἀλλὰ παρὰ θρησκευτικῶν κοινοτήτων. Σήμε-

ρον πάντως δὲν παραμένουν εἰς αὐτὰ παρὰ ἐλάχιστα ἴχνη τῆς θρησκευτικῆς τῶν προελεύσεως. Μόνον τὰ καθολικὰ πανεπιστήμια διατηροῦν ἀκόμη τὸν θρησκευτικὸν χαρακτήρα τῶν, ἀλλὰ καὶ ταῦτα προσπαθοῦν νὰ ἀποφύγουν τὴν μονολιθικὴν θρησκευτικὴν γραμμὴν. Ἐνα χαρακτηριστικὸν παράδειγμα εἶναι τὸ γεγονός ὅτι τὸ Boston College, τὸ ὁποῖον διευθύνεται ἀπὸ Ἰησοῦίτας, ἔχει ἀναθέσει τὸ μάθημα τῆς ἱστορίας τῆς Θρησκευτικῆς Μεταρρυθμίσεως εἰς καθηγητὴν ἀνήκοντα εἰς τὸ δόγμα τῶν Διαμαρτυρομένων.

Ἡ ἔλλειψις ὁμοιομόρφου προγράμματος, ἢ ὁποῖα ἐπιτρέπει εἰς τὰ ἀμερικανικὰ πανεπιστήμια νὰ προβαίνουν εἰς συνεχεῖς μεταβολὰς, ὀφείλεται ἐν μέρει καὶ εἰς τὴν οικονομικὴν τῶν ἀνεξαρτησίαν ἔναντι τοῦ Κράτους.

□ **Π** ΩΣ ΟΜΩΣ χρηματοδοτοῦνται τὰ ἀμερικανικὰ πανεπιστήμια; Μέρους τῶν προσόδων αὐτῶν προέρχεται ἐκ διδάκτρων, καὶ μέρος ἐκ δωρεῶν αἱ ὁποῖαι ζητοῦνται περιοδικῶς ἀπὸ τοὺς σπουδαστάς. Ἡ Ὅμοσπονδιακὴ Κυβέρνησις κατὰ καιροὺς, καὶ θάσει συμβολαίων, χορηγεῖ εἰς τὸ ἓνα ἢ τὸ ἄλλο πανεπιστήμιον οικονομικὴν ἐνίσχυσιν δι' εἰδικὰς ἐρεῦνας εἰς τὴν Τεχνολογίαν, τὴν Γεωργίαν ἢ τὴν Ἰατρικὴν. Ἀλλὰ ἀκόμη καὶ ἐν συνδυασμῶ, αἱ πηγαὶ αὐταὶ δὲν ἀρκοῦν διὰ νὰ καλύψουν τὰ ἐξοδα συντηρήσεως ἐνὸς πανεπιστημίου. Τὸ μέγιστον μέρος τῆς περιουσίας τῶν μεγάλων ἀμερικανικῶν πανεπιστημίων — καὶ πολλὰ ἐξ αὐτῶν εἶναι πάμπλουτα — προέρχεται ἀπὸ μεγάλας δωρεὰς εὐπόρων θαυμαστῶν. Ἐπίσης, ἐκτὸς τούτων, πολλὰ ὀργανώσεις συνεισφέρουν ἀφθόνως εἰς ἰδρύματα ἀνωτέων σπουδῶν.

□ **Τ**ΑΝ ΓΙΝΕΤΑΙ συζητήσεις περὶ τῶν ἀμερικανικῶν πανεπιστημίων μὲ διανοουμένους τοῦ ἐξωτερικοῦ, οὗτοι ἀναγνωρίζουν θέβαια τὴν ἀνεξαρτησίαν τῶν πανεπιστημίων τῆς Ἀμερικῆς ἀπὸ ἄμεσον κρατικὴν ἐπέμβασιν, ἀλλὰ ἐρωτοῦν: «Δὲν διατρέχουν ἄραγε τὰ πανεπιστήμια αὐτὰ τὸν ἐξ ἴσου σοβαρὸν κίνδυνον νὰ ἐπηρεάζωνται ἀπὸ τὰς ἰδιορρυθμίας, τὰς ἰδεολογικὰς προκαταλήψεις, τὰς συμπαθείας ἢ ἀντιπαθείας τῶν εὐπόρων δωρητῶν τῶν;»

Ἡ ἀπάντησις εἰς τοῦτο εἶναι ὅτι ὑπάρχει θέβαια κάποιος κίνδυνος, ἀλλὰ ὄχι τὸσον σοβαρός, ὅτε τὸσον ἐκτεταμένος. Ἐνας λόγος πρὸς τοῦτο εἶναι ὅτι αἱ δωρεαὶ τῶν πλουσίων ἰδιωτῶν γίνονται συνήθως ὑπὸ μορφήν καταθέσεων αἱ ὁποῖαι τίθενται εἰς τὴν διάθεσιν τῶν πανεπιστημίων χωρὶς περιορισμούς.

Εἰς πολλὰς περιπτώσεις, τὰ πανεπιστήμια κάμνουν χρῆσιν μόνον τῶν τόκων τῶν καταθέσεων αὐτῶν, αἱ ὁποῖαι ὡς ἐκ τούτου ἀποτελοῦν σταθερὰν πηγὴν ἐσόδων καλύπτουσαν τρέχοντα ἐξοδα. Καὶ ἡ μορφή αὐτῆ οικονομικῆς ἐνίσχυσεως καθιστᾷ τὰ πανεπιστήμια ἔτι μᾶλλον ἀνεξάρτητα. Γεγονὸς ὅμως εἶναι ὅτι τὰ πανεπιστήμια συνεχῶς ἐπεκτείνονται διὰ νὰ ἀνταποκρι-

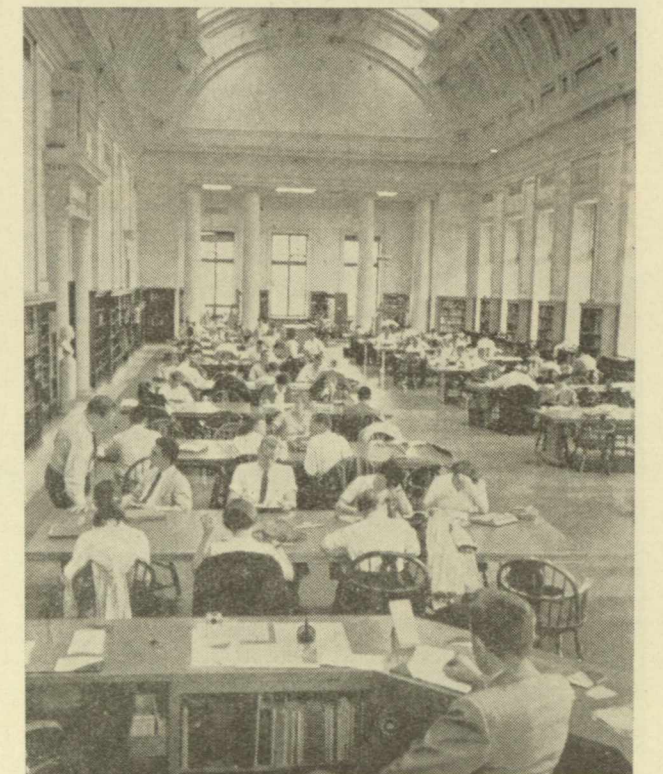
Πανεπιστήμιον;

θοῦν εἰς τὰς αἰτήσεις ἐγγραφῶν αἱ ὁποῖαι συνεχῶς αὐξάνουν, ἀναζητοῦν ὡς ἐκ τούτου συνεχῶς νέας πηγὰς προσόδων, καὶ ἡ πιθανότης ἀποπειρῶν ἐπηρεασμοῦ ὑπάρχει πράγματι.

Ἀλλὰ εἰς τὴν πραγματικότητα αἱ ἀπόπειραι αὐταὶ γίνονται ὀλονὲν σπανιότεραι, καὶ ὅταν ἐσημειώθησαν προσεκάλεσαν πάντοτε βιαίαν πολεμικὴν ἐκ μέρους τοῦ κοινοῦ, τὸσον ἐντὸς ὅσον καὶ ἐκτὸς τῆς ἀκαδημαϊκῆς κοινότητος. Μία ἀπὸ τὰς σπουδαιότερας ἐπιθέσεις κατὰ τῆς ἀκαδημαϊκῆς ἐλευθερίας ἔλαβε χώραν κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ αἰῶνος εἰς τὸ πανεπιστήμιον Στάνφορντ τῆς Καλιφορντίας, τὸ ὁποῖον εἶχεν ἰδρυθῆ τὸ 1891 ὑπὸ τοῦ Λέλαντ Στάνφορντ, ἰδιοκτῆτου τοῦ περιφήμου Σιδηροδρόμου τοῦ Νοτίου Εἰρηνικοῦ. Μετὰ τὸν θάνατόν του, ἡ χήρα του συνέχισε τακτικὰ τὰς δωρεὰς μεγάλων ποσῶν πρὸς τὸ ἐν λόγω πανεπιστήμιον. Κατὰ τὰ τέλη ὁμοῦ τοῦ αἰῶνος ὁ Ἐδουάρδος Ρώσς, καθηγητῆς οικονομολογίας εἰς τὸ Πανεπιστήμιον τοῦτο, ὑπεστήριξε δημοσίᾳ τὴν ἐθνικοποίησιν τῶν Σιδηροδρόμων καὶ ἐπέκρινε τὴν ἐργατικὴν πολιτικὴν τῶν Σιδηροδρόμων τοῦ Νοτίου Εἰρηνικοῦ. Ἡ κ. Στάνφορντ ἀπήτησε τότε τὴν ἀποπομπὴν του. Κατ' ἀρχὰς, ὁ πρόεδρος τοῦ Πανεπιστημίου προσεπάθησε νὰ κρατήσῃ τὸν Ρώσς, προτρέποντας αὐτὸν νὰ μετριάσῃ τὰς δημοσίας ἐκδηλώσεις του. Ἄλλ' ὁ Ρώσς ἐξηκολούθησε τὰς ἐπιθέσεις του ἐναντίον τῶν Σιδηροδρόμων, καὶ ὁ πρόεδρος τελικῶς ἐνέδωκεν εἰς τὰς πιέσεις τῆς κ. Στάνφορντ. Ἡ ἀπόλυσις τοῦ Ρώσς ἐθεωρήθη ὡς σκάνδαλον τεραστίων διαστάσεων. Ἐπτά καθηγηταὶ τοῦ Πανεπιστημίου παρητήθησαν ἐν εἰδει διαμαρτυρίας, καὶ ἡ ὑπόθεσις συνεζητήθη διὰ μακρῶν εἰς τὸν τύπον. Τὸ ἐπόμενον ἔτος, ὁ Ρώσς διωρίσθη εἰς τὸ Πανεπιστήμιον τῆς Νεμπράσκα.

Ἐτερον περιστάτικόν τὸ ὁποῖον συνέβη κατὰ τὸ ἴδιον διάστημα εἶναι ἀκόμη περισσότερον ἐνθαρρυντικόν. Τὸ 1903, ὁ Τζῶν Μπάσετ, καθηγητῆς τῆς ἱστορίας εἰς τὸ Τρίνιτυ Κόλλετζ τοῦ Ντάρχαμ τῆς Βορείου Καρολίνας, ἔγραψεν ἄρθρον προτρέπον τὰς Νοτίους Πολιτείας ὅπως συμπεριλάβουν τοὺς Νέγρους ἐπὶ ἴσοις ὅροις εἰς τὴν ἀμερικανικὴν κοινωνίαν. Τὰ αἰσθήματα ταῦτα ἐθεωροῦντο τότε ὡς αἰρετικὰ ἀπὸ πολλὰ ἰσχυρὰ πρόσωπα τῆς Βορείου Καρολίνας, πολιτείας ἢ ὁποῖα εἶχε πολεμήσει κατὰ τὸν Ἐμφύλιον Πόλεμον διὰ νὰ διατηρηθῇ ἡ δουλεία. Ἐρχισε τότε δριμεία ἐπιθέσις ἐναντίον τοῦ Μπάσετ, καὶ ἐζητήθη ἡ ἀποπομπή του ἀπὸ τὸ Τρίνιτυ Κόλλετζ. Ἡ πολεμικὴ αὐτὴ ὑπεστηρίζετο ἀπὸ πολλοὺς ἰσχυροὺς παράγοντας τῆς κοινότητος, συμπεριλαμβανομένων καὶ μερικῶν οἱ ὁποῖοι συνεισέφερον πλουσιοπαρόχως εἰς τὸ ταμεῖον τῆς Σχολῆς. Ὁ Μπάσετ προσεφέρθη νὰ παραιτηθῇ, ἀλλ' ἡ Σχολὴ καὶ ὁ πρόεδρος αὐτῆς ἀντέστησαν εὐθαρσῶς, ἀπειλοῦντες ὁμαδικὴν παραίτησιν ἐν περιπτώσει ἀποπομπῆς του. Ἀποτέλεσμα τῆς ἐπιμονῆς αὐτῆς διὰ τὴν ἀκαδημαϊκὴν ἀνεξαρτησίαν ὑπήρξεν ὅτι δὲν ἐγένετο τελικῶς ἀποδεκτὴ ἡ παραίτησις τοῦ Μπάσετ.

Ὡς εἶδομεν ἀνωτέρω, συμβαίνει νὰ ὑπάρχῃ πράγματι ἐνίοτε ὁ κίνδυνος προσωπικαὶ προλήψεις ἢ συμφέροντα ἐνὸς πλουσίου δωρητοῦ νὰ δύνανται νὰ ἐπηρεάζουν τὴν ἀκαδημαϊκὴν ἐλευθερίαν. Τοῦτο ὅμως δὲν σημαίνει ὅτι τὰ πανεπιστήμια θὰ ἠνείχοντο τοιαύτας πιέσεις χωρὶς ἀντίδρασιν. Τὸ θάρρος τῆς κοινῆς γνώμης, ἢ ἀλληλεγγύη τῆς Σχολῆς καὶ τὸ κύρος τοῦ πανεπιστημίου ἐπενεργοῦν ὡς φραγμὸς εἰς τοιαύτας περιπτώσεις. Ἐπὶ πλέον, τὸ πολὺπλευρον σύστημα τῶν ἀμερικανικῶν πανεπιστημίων ἀποτελεῖ ἐπίσης ἓνα σημαντικὸν στοιχεῖον ἀσφαλείας. Ἐὰν κάποιος καθηγητῆς

Ἀναγνωστήριον τοῦ Harvard University

υπερφηφανεύονται τὰ ἀμερικανικά πανεπιστήμια. Ὅτι δηλαδὴ ὁ σπουδαστὴς τυγχάνει εἰς μεγάλον βαθμὸν προσωπικῆς καθοδηγήσεως ἐκ μέρους τῶν καθηγητῶν, καὶ τοῦτο συμβαίνει ὄχι μόνον διὰ τοὺς καλύτερους σπουδαστάς, ἀλλὰ διὰ τὸν καθένα ἐξ αὐτῶν. Τὸ ὅλον σύστημα τῆς πανεπιστημιακῆς ἐκπαιδεύσεως βασίζεται ἐπ' αὐτοῦ. Ὁρισμένα μαθήματα, ὅπως λόγου χάριν τὰ ἀναφερόμενα εἰς τὸν Σαίξπηρ ἢ τὴν Γενικὴν Ἀμερικανικὴν Ἱστορίαν, ἐλκύουν μέγαν ἀριθμὸν σπουδαστῶν, ἀρκετὰς ἑκατοντάδας. Ἀλλὰ αἱ περισσότεραι τάξεις ἔχουν σκοπίμως περιορισμένον ἀριθμὸν σπουδαστῶν. Πολὺ συχνά, ἐὰν ἓνα μάθημα πρέπει νὰ διδασχθῆ εἰς πολλοὺς σπουδαστάς, ἡ τάξις διαιρεῖται εἰς διάφορα τμήματα, ἕκαστον τῶν ὁποίων ἐργάζεται μὲ τὸν ἰδικὸν του καθηγητὴν. Τοῦτο ἐφαρμόζεται συστηματικὰ εἰδικῶς εἰς τὴν διδασκαλίαν τῆς γλώσσης, ὅπου ἰδιαίτερα δίδεται προσοχὴ εἰς τὴν ἐνεργὸν συμμετοχὴν ἐκάστου σπουδαστοῦ εἰς τὸ διδασκόμενον μάθημα, πρᾶγμα πού εἶναι δυνατόν μόνον εἰς τάξεις περιορισμένου ἀριθμοῦ σπουδαστῶν. Οἱ σπουδασταὶ ἐνθαρρύνονται ἰδιαίτερος εἰς τὸ νὰ κάμνουν ἐρωτήσεις, νὰ ζητοῦν ἐπεξηγήσεις, ἐὰν ἡ μία ἢ ἡ ἄλλη πλευρὰ τῆς διδασκαλίας δὲν γίνεται ἀπολύτως καταληπτὴ εἰς αὐτοὺς.

Ἐπὶ πλέον, εἰς ἀριθμὸν κολλεγίων ὑπάρχει ἐπίσης καὶ ἓνα ἀτομικὸν σύστημα διδασκαλίας, τὸ καλούμενον «tutorial system» (σύστημα κηδεμονίας), ὅπου ὁ σπουδαστὴς ἔχει «κηδεμόνα - καθηγητὴν», τὸν ὁποῖον συναντᾷ τακτικὰ μίαν φορὰν τὴν ἑβδομάδα ἢ τὸ δεκαπενθήμερον. Ὁ κηδεμὼν - καθηγητὴς δίδει εἰς τὸν σπουδαστὴν τὴν ἐργασίαν πού ὀφείλει νὰ ἐτοιμάσῃ, καὶ κατόπιν συζητοῦν τὰ βιβλία τὰ ὁποῖα ὁ σπουδαστὴς ὀφείλει νὰ διαβάσῃ ἢ τὰ μαθήματα πού ὀφείλει νὰ γράψῃ βάσει τῆς καθωρισμένης ἐργασίας. Φυσικά, αὐτὸς ὁ τύπος τῆς ἐκπαιδεύσεως στοιχίζει ἀκριβὰ, καὶ πε-

ριορίζεται συνήθως εἰς τοὺς πλέον προικισμένους σπουδαστάς τοῦ κολλεγίου. Ἀλλ' ὑπάρχει τάσις ἐπεκτάσεως τοῦ συστήματος.

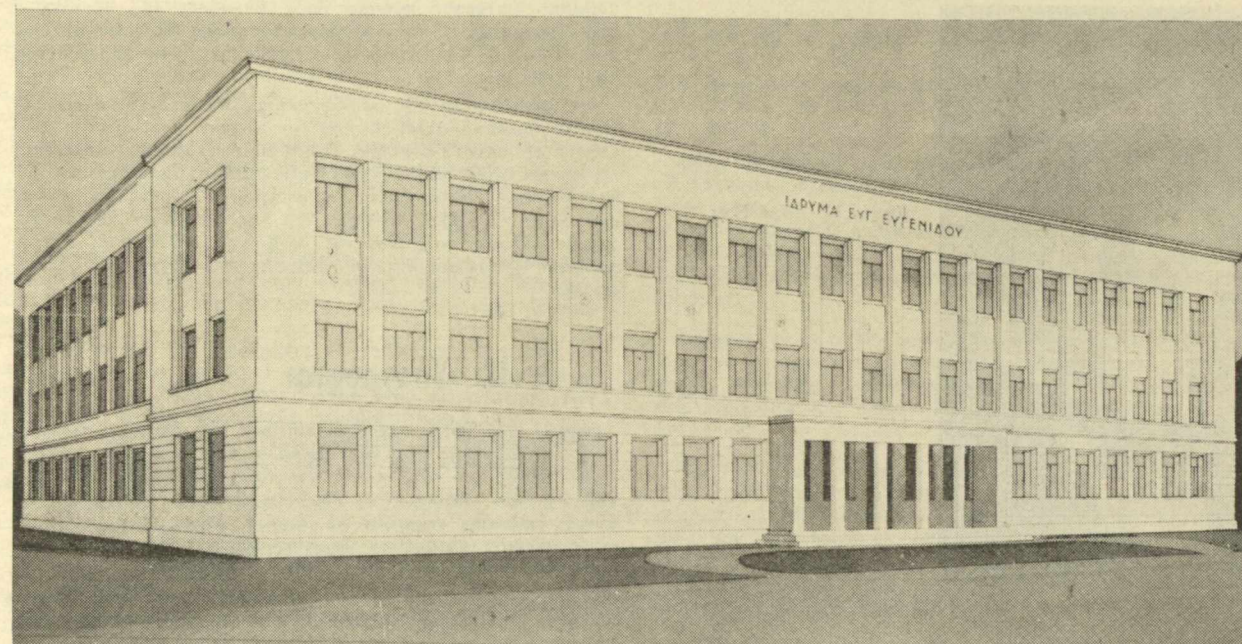
Ἐνα τοιοῦτον σύστημα καθιστᾷ δυνατὴν μίαν ἰδιαίτερος θερμὴν καὶ προσωπικὴν ἀτμόσφαιραν, ἡ ὁποία εἶναι τόσο χαρακτηριστικὴ τῆς πανεπιστημιακῆς ζωῆς. Ὁ Ἀμερικανὸς πανεπιστημιακὸς καθηγητὴς συνήθως γνωρίζει προσωπικὰ τοὺς σπουδαστάς του, καὶ αὐτοὶ αἰσθάνονται πὺς εἶναι πολὺ κοντὰ του. Τοιοῦτου εἶδους ἐπαφὴ ἀποτελεῖ ἓνα συγκινητικὸν στοιχεῖον, ἐνίοτε ὅμως προκαλεῖ καὶ δυσχερείας εἰς τὸν καθηγητὴν. Οἱ σπουδασταὶ, ὑπὸ τὴν ἐντύπωσιν ὅτι τὸ πρόσωπον τὸ ὁποῖον κατέχει ἓνα ὀρισμένον κλάδον τῆς ἐπιστήμης θὰ εἶναι ἀσφαλῶς καὶ σοφόν, ἀποστρέφονται συχνὰ εἰς αὐτὸν ζητοῦντες συμβουλὰς διὰ προσωπικά, καὶ ἐνίοτε διὰ πολὺ προσωπικὰ προβλήματα.

**

Ἐθίγησαν ἀνωτέρω ὀρισμένα σημεῖα, ὅπου ἡ ἀμερικανικὴ πανεπιστημιακὴ ζωὴ διαφέρει ἐκείνης τῶν ἄλλων χωρῶν. Ἀναμφιβόλως ὑπάρχει μία ἰδιάζουσα ἀτμόσφαιρα εἰς τὰ Ἀμερικανικά πανεπιστήμια, καθὼς καὶ πολλὰ κοινὰ σημεῖα μὲ τὰ ξένα πανεπιστήμια. Ἀλλὰ ὀφείλει κανεὶς νὰ ἐπαναλάβῃ τὴν προειδοποίησιν ἡ ὁποία ἐδόθη εἰς τὴν ἀρχὴν τοῦ ἀρθροῦ τούτου. Εἶναι ἐπικίνδυνον νὰ προβαίη κανεὶς εἰς γενικεύσεις ὅσον ἀφορᾷ τὰ Ἀμερικανικά πανεπιστήμια, καὶ ὁ ἐπισκέπτης τοῦ ἐξωτερικοῦ, συνηθισμένος εἰς αὐστηρὰ ἀκαδημαϊκὰ κριτήρια, δύναται νὰ σχηματίσῃ τὴν ἐντύπωσιν μιᾶς ἀνησυχητικῆς ρευστότητος, ἀκόμη καὶ χάους. Ὑπάρχει παρὰ ταῦτα μία καταπληκτικὴ ζωτικότητα εἰς αὐτὴν τὴν ποικιλίαν. Καὶ ἐὰν ὑπάρχῃ τινὸν χάος, εἶναι χάος συνυφασμένον μὲ δημιουργίαν καὶ δύναμιν.

Κιθάρες εἰς τὰ προπύλαια τοῦ πανεπιστημίου

Τὸ μεγαλοπρεπὲς κτίριον τοῦ Ἰδρύματος Εὐγενίδου ἐπὶ τῆς λεωφόρου Συγγροῦ

ΜΕ ΤΗΝ ΠΑΡΑΔΟΣΙΝ ΤΩΝ ΜΕΓΑΛΩΝ ΕΘΝΙΚΩΝ
ΕΥΕΡΓΕΤΩΝ ΥΠΕΡ ΤΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΤΟΥ ΓΕΝΟΥΣ

ΤΟ ΙΔΡΥΜΑ ΕΥΓΕΝΙΔΟΥ

ΟΙ ΣΚΟΠΟΙ ΚΑΙ ΤΟ ΕΡΓΟΝ ΤΟΥ

Η ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ τοῦ Ἰδρύματος Εὐγενίδου, συσταθέντος διὰ κληροδοτήματος τοῦ Εὐγενίου Εὐγενίδου, ἦλθεν ὡς ἐπιστέγασμα τῆς ζωῆς τοῦ Ἰδρυτοῦ καὶ ὡς ὑστάτη ἐκδήλωσις τῆς πρὸς τὴν Πατρίδα ἀγάπης του.

Ὁ Εὐγένιος Εὐγενίδης, μὲ τὴν μεγάλην διορατικότητά του, προέβλεψεν ἐνωρίτατα τὴν ἀνάγκην τῆς ἐκβιομηχανίσεως τῆς Ἑλλάδος, ἣτις ὅμως δὲν θὰ ἠδύνατο νὰ πραγματοποιηθῆ ταχέως καὶ ἀσφαλῶς, εἰ μὴ μόνον διὰ τῆς ἐγκαίρου δημιουργίας ἀφθόνων καὶ καλῶς κατηρτισμένων τεχνιτῶν πάσης εἰδικότητος. Πρὸς ἐπίτευξιν τοῦ σκοποῦ τούτου ἴδρυσεν ἀρχικῶς ἐν τῷ ἐξωτερικῷ τὸ Ἰδρυμα «Ε.Ε. Αἰστα», ἵνα βοηθήσῃ τοὺς Ἕλληνας νέους ἐνὰ καταστοῦν ἱκανοὶ νὰ ἀναλάβουν σημαντικὰς εὐθύνας εἰς τὴν μελλοντικὴν ἀνάπτυξιν τῆς Ἑλλάδος καὶ τῶν πόρων τῆς.

Ἐν τῇ ἐπιθυμίᾳ του ὅπως συνεχισθῆ μετὰ τὸν θάνατόν του καὶ ἐπεκταθῆ τὸ ἀρξάμενον ἐν ζωῇ ἔργον του, ὁ Εὐγένιος Εὐγενίδης καθώρισεν διὰ τῆς διαθήκης του ὅπως ἴδρυσθῆ ἐν Ἑλλάδι τὸ Ἰδρυμα Εὐγενίδου, εἶνα συμβάλῃ εἰς τὴν ἐκπαιδεύσιν τῆς Ἑλληνικῆς νεολαίας ἐν τῷ ἐπιστημονικῷ καὶ τεχνικῷ πεδίῳ.

Ὅτιω διὰ τοῦ ἀπὸ 23 Φεβρουαρίου 1956 Βασιλικῷ Δια-

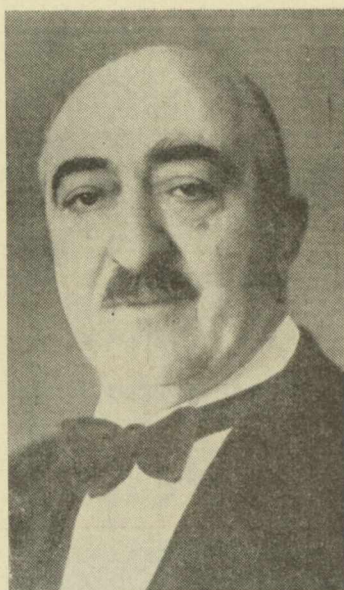
τάγματος συνεστήθη τὸ Ἰδρυμα Εὐγενίδου, τοῦ ὁποῖου τὴν διοίκησιν καὶ διαχείρισιν ἀνέλαβε τῇ ἐπιθυμίᾳ τοῦ διαθέτου ἡ ἀδελφὴ του κ. Μαρ. Γ. Σίμου.

Τὸ τὰς ἀνωτέρω προϋποθέσεις, πρῶτον μέλημα τοῦ Ἰδρύματος, εὐθὺς ἅμα τῇ συστάσει του, ὑπῆρξεν ἡ μελέτη τῶν εἰς τὴν ἐπαγγελματικὴν ἐκπαίδευσιν τῆς Ἑλλάδος παρουσιαζομένων ἀναγκῶν καὶ ἡ ἀναζήτησις τοῦ καλλιτέρου τρόπου ἀντιμετωπίσεως αὐτῶν.

Ὅτιω διεπιστώθη ὅτι ἡ κατάρτισις τῶν μαθητῶν ὀστέρεϊ κατα τὴν ἀριότητά της, ἔνεκα τῆς μονίμου ἀνάγκης καταλλήλων καὶ προσιτῶν εἰς τοὺς πτωχοὺς σπουδαστάς βιβλίων, καθὼς καὶ καταλλήλων καὶ συγχρονησμένων ἐποπτικῶν μέσων διδασκαλίας. Τότερεϊ ἐπίσης καὶ ἐκ τῆς ἐλλείψεως μακροῦς παραδόσεως τεχνικῆς παιδείας εἰς διαδοχικὰς γενεάς.

Ι. Ἐκδόσεις

ΕΠΕΔΙΩΧΘΗ ἐπομένως ἡ ἄσμεος ἔκδοσις βιβλίων συγγραφομένων, ὑπὸ ἐδικῶν καὶ ἐμπειρῶν εἰς τὴν Τεχνικὴν Ἐκπαίδευσιν ἐπιστημόνων, διὰ τῶν ὁποίων θὰ ἐδοθηθῶντο οἱ ἀπανταχοῦ τῆς Ἑλλάδος διδάσκαλοι

Ευγένιος Ευγενίδης
1882—1954

των Τεχνικών Σχολών εις την διδασκαλίαν των, θά παρείχετο εις ένιασαν στάθμην και έκτασιν ή διδασκία ήλη εις ύλους τούς μαθητάς, θά διηκολύνοντο ούτοι εις την εκμάθησιν τής ειδικότητός των και θά άννυφύτο ασφαλώς και άναμφισβητήτως ή στάθμη τής μορφώσεως αύτών και ή έν γένει άπόδοσις των σχολών.

Πρός τόν σκοπόν τούτον τό "Ιδρυμα ήλθεν εις επαφήν μετά του "Υπουργείου Βιομηχανίας, τό όποιον τότε είχε την έποπτείαν τής Τεχνικής εκπαιδεύσεως, και προέτεινε να αναλάβη την έκδοσιν των βιβλίων δια τās σχολάς Μηχανοτεχνικών και Ηλεκτροτεχνικών. Επίσης ήλθεν εις επαφήν τό "Ιδρυμα μετά του "Υπουργείου Έμπορικής Ναυτιλίας, τό όποιον έχει την έποπτείαν των σχολών Μηχανικών Έμπορικού Ναυτικού, και προέτεινε να αναλάβη την συγγραφήν των βιβλίων και των σχολών τούτων. Τόσον τό "Υπουργείον Βιομηχανίας και Έθνικής Παιδείας, εις τό όποιον υπήχθη άργότερον ή Τεχνική επαγγελματική εκπαιδευσις, όσον και τό "Υπουργείον Έμπορικής Ναυτιλίας παρέσχον την ήθικήν ενίσχυσιν των εις τό ζήγον τούτο.

Άπό του 1956 ήρχισε τό ζήγον των έκδόσεων του 'Ιδρύματος, άφίνες πρόκειται να καλύψουν τās ανάγκας του κατωτέρου κύκλου Τεχνικής Εκπαιδεύσεως υπό την έποπτείαν και καθοδήγησιν Έπιτροπής, την όποιαν άπετέλεσαν οι κ.κ. Άλέξ. Παπαός, πρόεδρος. Χο. Καβουρίδης, αντιπρόεδρος, Μόν. Άναήλ. Γεν. Διευθ. ΟΤΕ, Άγ. Καλογεράς, καθηγ. Ε.Μ.Π., έπιστημονικός σύμβουλος, Ν. Βασιώτης, δ)τής Έπαγγελ. Έκ)σεως 'Υπουργείου Παιδείας, Δ. Νιάνιας, Β.Λitt. (Οxon), ειδικός σύμβουλος και διευθυντής συντάξεως, Δ. Μεγαρίτης, γραμματέας τής Έπιτροπής.

Πρώτος αντιπρόεδρος τής έπιτροπής διετέλεσεν ό καθηγητής του Ε.Μ.Π. άείμνηστος Γ. Κακριδής.

Η Έπιτροπή άντιμετώπισε με έπιστημονικήτητα και άπ' άρχής όλα τās προβλήματα τās σχετιζόμενα με την έκδοσιν βιβλίων τσαύτης έκτάσεως και τσαύτης άποστολής. Η στάθμη των βιβλίων, ή έκτασις τής ήλης των, ή διάδοσσις τούτης, ή παιδαγωγικήτης των, ή γλώσσα και ή όρολογία των άπετέλεσαν θέματα μακράς μελέτης ός και άνταλλαγής άπόψεων μεταξύ των ειδικωτάτων προσώπων τής Τεχνικής παιδείας έν Έλλάδι. Ούτως έπετεύχθη ή ένότητάς των και κριτηρίων, ή δε επί τή βάση τούτων συγγραφή των βιβλίων άνετέθη υπό τής Έπιτροπής εις έκλεκτούς και έμπειρούς έπιστήμονας.

Η πρώτη σειρά βιβλίων υπό τόν τίτλον «Βιβλιοθήκη του Τεχνίτη» (δια τās ειδικότητας Μηχανοτεχνικών—Ηλεκτροτεχνικών) περιλαμβάνει 30 τόμους. Άπό του έτους 1957—1960 έξεδόθησαν 14 τόμοι. Έκ τούτων διετέθησαν

240.000 άντίτυπα, πρᾶγμα όπερ έδικαίωσε τās προβλέψεις του 'Ιδρύματος, ή τιμή δε τούτων όρίσθη εις έπίπεδον προσιτό και δια τόν πτωχότερον μαθητήν (10—18 δραχμάς κατ' άντίτυπον).

Οί λοιποί τόμοι τής σειράς τούτης εύρίσκονται άλλοι μέν υπό έκτύπωσιν, άλλοι δε εις τό τελικόν στάδιον τής έπεξεργασίας των. Τό πλήρες πρόγραμμα έκδόσεων, άποβλέπον εις την κάλυψιν των αναγκών τής στάθμης εκπαιδεύσεως Τεχνικών και Έργοδηγών, περιλαμβάνει έκτός τής άνωτέρω σειράς και άλλας τσαυτάς δια τόν κατώτερον κύκλον Τεχνικής εκπαιδεύσεως και τās διαφόρους ειδικότητες των έπομένων άνωτέρων κύκλων Έργοδηγών, Μηχανικών Πολύων κλπ.

II. Ύποτροφία

ΤΟ ΙΑΡΤΜΑ, άφου διεπίστωσε την έλλειψιν τεχνικής παραδόσεως εις την Έλλάδα και επαρκούς καταρτίσεως και των πλέον φιλοτίμων έλλήνων εργοδηγών και τεχνιτών, ήθέλησε να συμβάλη εις την δημιουργίαν πυρρήνου εκλεκτών τεχνιτών με άρτίαν θεωρητικήν και κυρίως πρακτικήν κατάρτισιν εις την στάθμην των συναδέλφων των των βιομηχανιών των πλέον προηγμένων κρατών τής Εύρώπης.

Ούτω κατέστρωσε κατόπιν ένδελεχοῦς μελέτης έν μακροχρόνιον πρόγραμμα χορηγήσεως ύποτροφιών, συμφώνως προς τό όποιον επιλέγονται κατ' έτος, προς μετεκπαιδευσιν έν τή άλλοδαπή, επί τή βάσει διαγωνισμού, 5—10 ύπότροφοι εκ τής Β' τάξεως των Τεχνικών σχολών. Εις αυτοῦς τό "Ιδρυμα καταβάλλει τās δίδακτρα, την άξίαν των βιβλίων, ιατρικήν περίθαλψιν και άλλας έν γένει τās δαπάνας σπουδών μέχρι περατώσεως τούτων έν Έλλάδι. Παράλληλως, οι ύπότροφοι του 'Ιδρύματος, μετά την επιλογήν των, δίδασκονται μίαν ξένην γλώσσαν, αναλόγως τής χώρας εις την όποιαν προορίζονται να μετεκπαιδευθῶν. Μετά τό πέρας των σπουδών των εις την Έλλάδα, οι ύπότροφοι άποστέλλονται εις μεγάλα εργοστάσια και ναυπηγεία τής Εύρώπης, ένθα εκπαιδεύονται εις την σύγχρονον τεχνικήν.

Η διάρκεια των ύποτροφιών κυμαίνεται μεταξύ 2 και 5 έτών, αναλόγως τής ειδικότητος ένός έκάστου ύποτρόφου. Μετά την άποφοίτησιν των οι νέοι ύποχρεούνται να επιστρέψουν εις την Έλλάδα και να εργασθῶν εις έλληνικά έργοστάσια ή, εάν είναι μηχανικοί του Έμπορικού Ναυτικού, εις πλοία υπό έλληνικήν σημαίαν.

Οί μέχρι τούδε ύπότροφοι του 'Ιδρύματος άνήλθον εις 25.

Δέον να σημειωθῆ, ότι αἱ σπουδαί και ή άπόδοσις των ύποτρόφων έν τή ξένη έδικαίωσαν άπολύτως τās προσδοκίας του 'Ιδρύματος. Τούτο διαπιστώνεται άπό τās τακτικάς εκθέσεις των διευθυντών των σχολών των και των εργοστασίων, εις τās όποία ήσκήθησαν και άσκούνται.

III. Κέντρον Έπαγγελματικής Εκπαιδεύσεως

ΠΕΡΑΙΝ ΤΩΝ άνωτέρω πεδίων δραστηριότητός του, τό "Ιδρυμα άπεσκόπει πάντοτε εις την δημιουργίαν ένός πνευματικού Κέντρου τής Έπαγγελματικής εκπαιδεύσεως, στεγάζοντος συλλογάς όργάνων και μηχανών δια την έποπτικήν διδασκαλίαν των τεχνικών επαγγελματιών και περιλαμβάνοντος βιβλιοθήκην, άναγνωστήριον και αίθουσαν όμιλιών και προβολών δυναμένην να δεχθῆ εύρύ άκροατήριον.

Αί ός άνω συλλογαί του 'Ιδρύματος Ευγενίδου θά περιλαμβάνουν ειδικώτερον όργανα και διατάξεις μηχανημάτων, δι' όν θά άποδεικνύονται κατὰ τόν έποπτικώτερον τρόπον οι Νόμοι τής Φυσικής και ίδιας τής Μηχανικής των στερεών, όγρών και αερίων, τής Άκουστικής, τής Όπτικής, τής Θεουότητος και του Ηλεκτρισμού.

Εις τās συλλογάς αύτάς θά περιλαμβάνονται επίσης μηχαναί πάσης φύσεως έν τομή ή έν λειτουργία, κατὰ τρό-

πον ώστε να καθίσταται άπλή και εύκολος ή παρακολούθησις των κινήσεων των διαφόρων στοιχείων αύτών και ή έν γένει λειτουργία των.

Τέλος θά ύπάρχουν ανάλογα εκπαιδευτικά μέσα δια τās θέματα τās άφορώντα εις τούς ηλεκτροτεχνίτας και τούς ραδιοτεχνίτας, άπό τής άπλής παρουσιάσεως, έν ύπερμεγέθει μορφῆ, τής συγχρόνου άντιλήψεως περι τής δομής του άτόμου μέχρι των έξασημάτων μιας εγκαταστάσεως ή των μεγάλων ηλεκτρικών μηχανών, με τās όποίας είναι έξωπλισμένα τās εργοστάσια, ή των όμοιωμάτων των μεγάλων κέντρων παραγωγής ηλεκτρικής ή θερμικής ενεργείας.

Ο έξοπλισμός αύτός θά επεκτείνεται συνεχώς και θά συμπληρωται βαθμηδόν έως οτου καλύψη, κατὰ τό δυνατόν, όλους τούς τομείς τής Τεχνικής Έπαγγελματικής Εκπαιδεύσεως.

Τās συλλογάς του 'Ιδρύματος Ευγενίδου θά δύνανται να επισκέπτονται όχι μόνον οι μαθηταί των σχολών τεχνικής επαγγελματικής εκπαιδεύσεως, αλλά και οι μαθηταί των σχολών τής Μέσης Κλασσικής παιδείας. Κατὰ τās επισκέψεις των, ούτοι θά έχουν την ευκαιρίαν να παρακολουθῶν λεπτομερείς επεξηγήσεις και μαθήματα περι του τρόπου λειτουργίας των εκθεμάτων.

IV. Πλανητάριον

ΤΟ ΙΑΡΤΜΑ, παρακολουθῶν τās έπιστημονικάς και τεχνικάς προόδους περι την έξερευνήσιν και κατάρτισιν του διαστημάτος και έρμηνεύον τās εκ τούτων διαμορφούμενας νέας ιστορικάς και πνευματικάς συνθή-

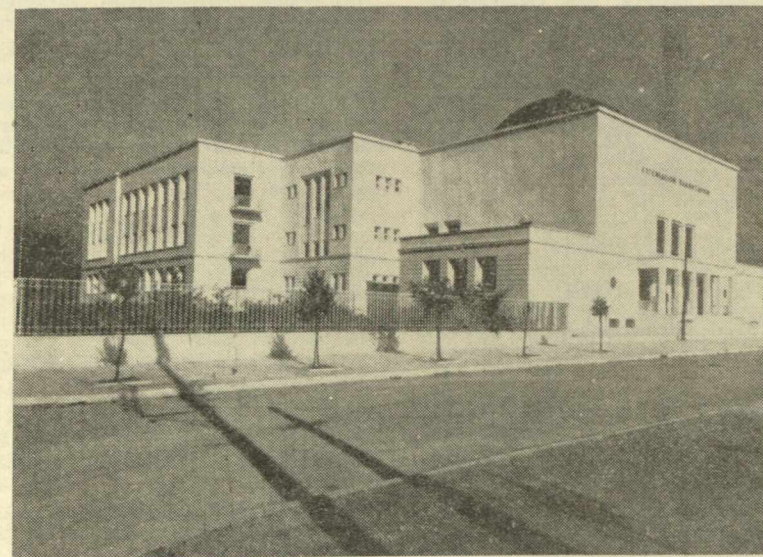
κας, ός δημιουργούσας και δια την χώραν μας έπιστημονικάς ανάγκας και ανάγκας διαφωτίσεως του κοινου επί ένός τόσον σπουδαίου θέματος, ός τό κοσμικόν, έχρινε σκόπιμον την οικοδόμησιν και εγκατάστασιν πλανητοσκοπίου, όμοίου προς εκείνα των ευρωπαϊκών πρωτευουσών, χωρητικότητος 300 άτόμων.

Άπό τής ημέρας κατ' ήν ένεφανίσθησαν εις τόν ουρανόν οι τεχνητοί δορυφόροι, ή σημασία των πλανητοσκοπίων έλαβε νέαν μορφήν. Τό ένδιαφέρον όλων των ανθρώπων στρέφεται συνεχώς περισσότερο προς τόν ουρανόν, και ήδη με μίαν ειδικήν διασκευήν δύναται να εμφανισθῆ εις τόν θόλον του πλανητοσκοπίου και ή πορεία των τεχνητών δορυφόρων.

Σήμερον τās πλανητοσκοπία κοσμοῦν τās μεγαλυτέρας πόλεις του κόσμου και άποτελοῦν κέντρα μορφώσεως δια μαθητάς, φοιτητάς, έπιστήμονας, στρατιωτικούς, αεροπόρους, ναυτικούς, ός και άντικείμενον ένδιαφέροντος δια πάντα άνθρώπων.

Εις την διάθεσιν τούτων έτέθη ήδη, μετά την περατώσιν του ειδικου κτιρίου, τό Πλανητοσκοπίον του 'Ιδρύματος Ευγενίδου, με την βεβαιότητα ότι συμβάλλει εις τόν πλουτισμόν του έπιστημονικού και τεχνικού έξοπλισμού τής χώρας δι' ένός αναγκαίου ζήγον.

Δια τό Πλανητοσκοπίον του 'Ιδρύματος Ευγενίδου και την όλην τεχνικήν αύτου εγκατάστασιν, ή «Σύγχρονη Εκπαιδευσις» θέλει άφιερῶσει ειδικήν μελέτην εις προσεχές τεύχος αύτης.

Τό κτίριον του Ευγενιδείου Πλανηταρίου

'Εκπαιδευτικά νέα από παντού

◆ 'Η πολιτική ιδεολογία εις τὰ ρωσικά πανεπιστήμια

ΝΑ-Ι-ΡΟΜΠΙ.— Φοιτητής από την Κένναν, επιστρέψας εκ Σοβ. Ένώσεως όπου έσοπύδαζεν, έχαρακτήρισε τὸ σοβ. εκπαιδευτικὸν σύστημα ὡς ὑποχείριον τοῦ κράτους καὶ ὡς ἀπολύτως ἐπηρεασμένον ἀπὸ τὴν κομμουνιστικὴν ιδεολογίαν. Εἰς ἄρθρον του δημοσιευόμενον ὑπὸ ἐφημερίδος τῆς πρωτεύουσας τῆς Κένναν, ὁ νεαρὸς φοιτητής, ὀνόματι Γιόζεφ Καμόθο, παρατηρεῖ τὰ ἑξῆς ἐν σχέσει μετὰ τὰς σπουδὰς του εἰς τὸ Πανεπιστήμιον τῆς Μόσχας: «Δὲν ὑπάρχουν ἐξετάσεις εἰς τὴν Ρωσίαν πρὸς ἐξακριβώσιν τῶν γνώσεων τοῦ φοιτητοῦ. Ὑπάρχουν βέβαια ἐξετάσεις, αὗται ὅμως ἀφοροῦν τὰς πολιτικὰς πεποιθήσεις τοῦ φοιτητοῦ καὶ τὸν βαθμὸν τῆς συνεργασίας του μετὰ τοὺς διδάσκοντας. Ἄνθρωποι λίαν περιορισμένων διανοητικῶν ἱκανοτήτων, οἱ ὅποιοι ὑπὸ ὀμαλᾶς συνθήκας δὲν θὰ ἐγίνοντο δεκτοὶ εἰς Πανεπιστήμιον τοῦ δυτικοῦ κόσμου, ἐγγράφονται εἰς τὰ σοβιετικά Πανεπιστήμια εἰς ἐπιβράβευσιν τῶν ὑπηρεσιῶν των πρὸς τὸ κράτος καὶ τῆς προσηλώσεώς των εἰς τὴν κομμουνιστικὴν ιδεολογίαν.

Ὅς ἔχουν παρατηρήσει καὶ ἄλλοι Ἀφρικανοὶ φοιτηταί, ἡ Σοβ. Ἐνωσις ἄλλα λέγει περὶ φυλετικῆς ἰσότητος καὶ ἄλλα πράττει. Ἐπίσης ὁ κ. Καμόθο ἐσχημάτισε τὴν ἐντύπωσιν ὅτι οἱ Σοβιετικοὶ εἶναι ἀποφασισμένοι νὰ κατακτήσουν τὸν κόσμον καὶ νὰ τοῦ ἐπιβάλλουν τὴν κομμουνιστικὴν ιδεολογίαν.

◆ 'Η γαλλικὴ γλῶσσα ἀνταγωνίζεται τὴν ἀγγλικὴν

ΠΑΡΙΣΙ.— Εἰς τὴν συνέλευσιν τῆς Οὐνέσκο ποῦ ἐγένεον εἰς τὸ Παρίσι τὸν Νοέμβριον τοῦ 1964, τριάντα πέντε ἀρχηγοὶ ἀντιπροσωπεῖων ὠμίλησαν γαλλικά, 35 ἀγγλικά καὶ 18 ἰσπανικά ἢ ρωσικά. Ἡ γαλλικὴ γλῶσσα ἦλθε, λοιπόν, ἰσόπαλος μετὰ τὴν ἐπιφοδὸν ἀνταγωνιστριάς της, τὴν ἀγγλικὴν.

Ἡ γαλλικὴ γλῶσσα βελτιώνη καὶ σταθεροποιεῖ τὰς θέσεις της. Αὐτὸ γίνεται εἰς τὰ ἔθνη ποῦ ἀπετέλουν τὴν Γαλλικὴν Αὐτοκρατορίαν ἢ Ἐνωσιν. Ἐκεῖ ὅπου ἡ γλῶσσα αὕτη εἶχε προσωρινῶς παραμερισθῆ, ἀνακτᾷ τὰς θέσεις της. Αὐτὸ γίνεται εἰς τὴν Ἑγγύς Ἀνατολήν, μετὰ τὴν ὁποίαν αἱ σχέσεις τῆς Γαλλίας δὲν ἀποκατεστάθησαν παρὰ τὸ 1962.

Τὸ αὐτὸ συμβαίνει εἰς τὴν Κεντρικὴν καὶ Ἀνατολικὴν Ἑυρώπην: Εἰς τὴν Ρουμανίαν, τὰ 65% τῶν μαθητῶν τοῦ γυμνασίου προτιμοῦν τὴν γαλλικὴν ἀπὸ τὴν ρωσικὴν ἢ τὴν ἀγγλικὴν. Εἰς τὴν Σοβ. Ἐνωσιν, τὸ σχέδιον προβλέπει ὅτι τὰ 22% τῶν μαθητῶν θὰ μάθουν τὴν γαλλικὴν. Εἰς τὴν λα-

τινικὴν Ἀμερικὴν, τὰ ταξίδια τοῦ Ντὲ Γκόλλ, τὸν περασμένον Μάρτιον καὶ Σεπτέμβριον, προεκάλεσαν «ἀνανέωσιν» τοῦ ἐνδιαφέροντος διὰ τὴν γαλλικὴν.

Εἰς τὴν ἀγγλόφωνον Ἀφρικὴν, ὅλαι σχεδὸν αἱ χώραι ἀπεφάσισαν νὰ καταστήσουν ὑποχρεωτικὴν τὴν διδασκαλίαν τῆς γαλλικῆς. Ἡ Κίνα καὶ ἡ Ἰαπωνία ζητοῦν Γάλλους καθηγητάς. Εἰς τὰς Ἡνωμ. Πολιτείας, ἡ γαλλικὴ κατέλαβε τὴν πρώτην θέσιν ὡς ξένη γλῶσσα. Εἰς Βρετανίαν, ἐπὶ τριῶν ἑκατομμυρίων μαθητῶν τῶν κολλεγίων καὶ τῶν λυκείων, δύο ἑκατομμύρια σπουδάζουν τὴν γαλλικὴν ἐπὶ 4 τουλάχιστον ἔτη.

Εἰς Ἰταλίαν, τὰ 89% τῶν μαθητῶν τοῦ πρώτου κύκλου τοῦ γυμνασίου ἐκλέγουν τὴν γαλλικὴν. Εἰς τὴν ὁμοσπονδιακὴν Γερμανίαν, ἡ γαλλικὴ ἀνακαταλαμβάνει τὰς θέσεις της, ἐννοηθεῖσα ἀπὸ τὸ σύμφωνον συνεργασίας καὶ ἀπὸ τὰς ἀνταλλαγὰς νέων μετὰ τὴν Γαλλίαν.

◆ 'Η τηλεόρασις προσαρμόζεται εἰς τὰς ἀπαιτήσεις τῆς ἐκπαιδεύσεως

ΠΑΡΙΣΙΟΙ.— Ἡ τηλεόρασις ἤρρισε νὰ παίξῃ ἕνα σπουδαῖον ρόλον εἰς τὴν ἐκπαίδευσιν τῶν προηγμένων Κρατῶν. Διὰ νὰ καταστή ὅμως, ἡ συμβολὴ της περισσότερον γόνιμος, μελετῶνται τρόποι καλύτερας τεχνικῆς προσαρμογῆς της καὶ βελτιώσεως. Π.χ. κατενοήθη ὅτι ὁ συνήθης τηλεοπτικὸς δέκτης δὲν προσφέρεται πρὸς τὰς ἀπαιτήσεις τῆς σχολικῆς ἐργασίας καθ' ὅν χρόνον λειτουργεῖ ἡ τάξις.

Πρὸς τὸν σκοπὸν αὐτὸν ἡ γαλλικὴ ἐταιρεία Τόμοσον ἐνεκαίνασε ἕνα νέον σύστημα: τὸ Πολυβιζιόν. Τὸ σύστημα αὐτὸ χρησιμοποιεῖ δέκτας εἰδικούς ποῦ στερεώνονται εἰς τὴν ὀροφὴν τῶν σχολικῶν τάξεων.

Ἡ δόσιν τοῦ δέκτου, μήκους 95 ἑκατοστῶν, προστατεύεται ἀπὸ τὸ περιβάλλον φῶς — τὸ προερχόμενον ἀπὸ τὰ παράθυρα ἢ ἀπὸ τοὺς φωταγωγούς — μετὰ εἰδικὰ προπετάσματα, ποῦ ἐξουδετερώνουν ὅλας τὰς παρασιτικὰς ἀνακλάσεις.

Μετὰ τὸ σύστημα αὐτὸ, ἡ ὑπὸ τοῦ τηλεοπτικοῦ δέκτου μεταδιδομένη εἰκόνα παρακολουθεῖται ἀπὸ κάθε μαθητὴν χάρις εἰς ἕνα κινούμενον ἐπὶ ὀριζαντος, τοποθετημένου εἰς τὸ θρανίον του, καθρέπτην.

Μεταξὺ τοῦ κάθε μαθητοῦ ὑπάρχει ἡ κανονικὴ ἀπόστασις ὥστε νὰ εἶναι εἰς θέσιν ἀ παρακολουθῆ μετὰ ὅλην τὴν ἄνεσιν τὸ τηλεοπτικῶς μεταδιδόμενον μίθημα, νὰ κρατῆ σημειώσεις, καὶ ἀκόμη καὶ ὑπὸ συνθήκας κανονικοῦ φωτὸς τῆς ἡμέρας.

λύση τὰς εκπαιδευτικὰς ἀνάγκας τῶν ἐργαζομένων ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν, ἡ Πολυτεχνικὴ Σχολὴ τῆς Ρήτζεντ Στρητ ἐξηκολούθησε τὰ βραδυνὰ μαθήματα ἐπὶ εὐρείας κλίμακος θεμάτων, παρ' ὅλον ὅτι ἀπὸ τὰς πρώτας ἡμέρας καὶ τὰ πρωινὰ μαθήματα ἦσαν ἐξ ἴσου καλῶς ὁργανωμένα. Σήμερον τὰ ἐπιτεύγματά της εἶναι ἐντυπωσιακά. Ἐκ τῶν 11.000 σπουδαστῶν ἀμφοτέρων τῶν φύλων ποῦ φοιτοῦν εἰς αὐτήν, καὶ τὸ 15% περίπου τῶν ὁποίων προέρχεται ἀπὸ τὴν Κοινοπολιτείαν καὶ ἄλλας χώρας τοῦ ἑξωτερικοῦ, οἱ 2.000 παρακολουθοῦν πλήρη σειρὰν μαθημάτων καὶ μαθήματα «οἰκονομικῶν» (ἔτσι λέγονται αἱ διαδοχικαὶ δηλ. περίοδοι πλήρους ἀποσχολήσεως εἰς ἐργασίαν καὶ πλήρους μελέτης).

"Ἐνα εὐρὺ πρόγραμμα ἀναπτύξεως

Η ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΣ ἀνάγκη δι' ἐπιδεξίους καὶ καλῶς κατρητισμένους ἐπιστήμονας ἔχει διαδοθῆ εὐρύτατα κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη. Ἡ ἀναγνώρισις τῆς ἀνάγκης αὐτῆς ὡδήγησεν εἰς τὸ εὐρὺ πρόγραμμα ἀναπτύξεως τῆς Σχολῆς. Πρόγματι ἔχει ἐκπονηθῆ σχέδιον δαπάνης 4.000.000 λιρῶν καὶ πλέον, τὸ ὁποῖον θὰ μετατρέψῃ τὴν παλαιὰν Σχολὴν τῆς Ρήτζεντ Στρητ εἰς ἕνα νέον Ὀμοσπονδιακὸν Ἰ-

δρυμα τριῶν κολλεγίων. Εἰς τὰ κολλέγια αὐτὰ θὰ διδάσκονται Ἀρχιτεκτονικὴ καὶ Ἀνωτέρα Τεχνολογία Οἰκοδομήσεως, Μηχανικὰ Ἐπιστήμια καὶ Ἐμπόριον, Κοινωνικὰ Ἐπιστήμια καὶ Ξένα Γλῶσσα. Θὰ λειτουργήσῃ ἐπίσης καὶ μία Σχολὴ Διοικητικῶν Σπουδῶν δι' ἀποφοίτους. Νέα οἰκόπεδα ἠγοράσθησαν, τὰ σημερινὰ κτίρια τῆς Πολυτεχνικῆς Σχολῆς θὰ ἐκσυγχρονισθοῦν διὰ νὰ στεγάσουν τὸ νέον Κολλέγιον Ἐμπορικῶν Σπουδῶν, Κοινωνικῶν Ἐπιστημῶν καὶ Ξένων Γλωσσῶν. Τὰ σχέδια διὰ τὰ ἄλλα κολλέγια εἶναι ἔτοιμα — δύο ἐκ τῶν ἀρχιτεκτόνων εἶναι ἀπόφοιτοι τῆς Σχολῆς — καὶ αἱ ἐργασίαι ἔχουν ἀρχίσει βάσει ἐνὸς προγράμματος τὸ ὁποῖον θὰ περατωθῆ κατὰ τὰς ἀρχὰς τῆς δεκαετίας τοῦ 1970. Σχεδὸν ὅλαι αἱ σπουδαὶ θὰ εἶναι πανεπιστημιακῶν ἐπιπέδου, καὶ τὰ βραβεῖα διὰ τὰ τεχνικὰ πτυχία θὰ παρέχωνται ὑπὸ τοῦ νέου Βρετανικοῦ Συμβουλίου δι' Ἐθνικὰ Ἀκαδημαϊκὰ Βραβεῖα. Ἐν καιρῷ ἡ Σχολὴ αὕτη, ἡ ὁποία ἤρρισε τόσον ταπεινά, εἶναι πιθανὸν νὰ γίνῃ πανεπιστήμιον. Ὅ,τιδήποτε ὅμως καὶ ἐὰν συμβῆ, θὰ διατηρήσῃ πάντοτε τὸ πρωτοποριακὸν της πνεῦμα καὶ τὴν ἀρχήν, ἡ ὁποία εἰσήχθη ὑπὸ τοῦ ἰδρυτοῦ της καὶ ὑπεστηρίχθη ὑπὸ τῶν συντακτῶν τοῦ Βρετανικοῦ Ἐκπαιδευτικοῦ Νομοσχεδίου τοῦ 1944, ὅτι «αἱ ἀνάγκαι μίᾳς δημονοημένης γενεᾶς εἶναι τέσσαρες: φυσικαί, διανοητικαί, κοινωνικαί καὶ ψυχικαί».

Ἡ δευτέρα Κεντρικὴ Σχολὴ τοῦ I.A.S. εἰς τὴν γωνίαν τῶν ὁδῶν Ἀκαδημίας - Χαρ. Τρικούπη 18. Περιλαμβάνει αἰθούσας διδασκαλίας, αἰθούσαν διαλέξεων, κινηματογραφικῶν προβολῶν, ἀναγνωστήριον, κεντρικὴν θέρμανσιν, ἀνελευστηρία κ.λ.π.

ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟΝ ΑΜΕΡΙΚΑΝΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ

ΕΔΡΑ : ΦΕΙΔΙΟΥ 5γ — ΑΘΗΝΑΙ

Τηλ. 620.180 — 614.949 — 616.328 — 621.276 — 614.492